

Ewoud Sanders

Er zijn boeven die nooit worden gepakt, maar de meesten lopen vroeg of laat tegen de lamp. In dat geval kunnen zij met verschillende personen te maken krijgen: met één of meer rechters, een rechter-commissaris, een griffier, een officier van Justitie en natuurlijk een advocaat, al dan niet *toegevoegd*, zoals dat in het vakjargon heet. Al die mensen hebben hun sporen nagelaten in het Bargoens, in de taal van de dieven.

Politie en justitie hadden al snel door dat het van belang was om het Bargoens te kunnen begrijpen en daarom zijn zij al vroeg begonnen met het aanleggen van woordenlijstjes. De vroegste lijstjes dateren uit de 16de eeuw, en met name in de 19de en 20ste eeuw hebben verschillende *russen* (rechercheurs), gevangenisdirecteuren en later ook enkele amateurs en wetenschappers zich met deze taal beziggehouden. Dit heeft tot diverse verzamelingen geleid, zoals *De Boeventaal: Zakwoordenboekje van het Bargoensch* uit 1906, en *De gabbertaal: Woordenlijst van het Bargoens* uit 1937. En het heeft één wetenschappelijk standaardwerk opgeleverd, te weten *De geheimtalen: Een studie over de geheimtalen in Nederland, Vlaamsch-België, Breyell en Mettingen* uit 1932 van J.G.M. Moormann. Al deze boeken zijn de afgelopen jaren opnieuw uitgegeven en allemaal zijn ze voorzien van een thematisch register, waarin je kunt opzoeken wat voor woorden en uitdrukkingen er in de loop van de tijd zijn gebruikt voor advocaten en voor het personeel van de rechtbank.

Ik had verwacht dat er vooral voor de officier van Justitie veel negatieve aanduidingen zouden bestaan, want die is in strafzaken toch de ‘tegenpartij’, maar de oogst valt tegen. *Zuiger*, *koppenteller* en *babbelaar* werd de officier

in het Bargoens genoemd, en daar houdt het mee op. Voor de rechter-commissaris, de rechter die in strafzaken het vooronderzoek leidt, vond ik slechts één Bargoens woord, namelijk *versmajemer*, en ook voor griffier is slechts één woord overgeleverd, te weten *bloedschrijver*.

Nee, dan zijn er meer woorden voor de rechter – de man of vrouw die de boef naar de *lik* kon sturen. Hiervoor zijn aangetroffen *bef*, *bollebef*, *dajan*, *godel* en het fraaie *meneertje* – een woord waar de minachting vanaf druipet. Speciaal voor de rechter van instructie, de rechter die in een ‘meervoudige

kamer’ de ondervraging leidt, zijn in het Bargoens gebruikt *goochemerd*, *de nieuwsgierige* en *mefalpolser*.

En dan hebben we nog de advocaat – de man of vrouw die de zaken van zijn cliënt zo goed mogelijk moet behartigen. Hoe komt die eraf,

als je kijkt naar de woorden die hiervoor in de dieventaal zijn of worden gebruikt? Oordeel zelf. De advocaat stond, net als de officier van Justitie, bekend als *babbelaar*. Hij stond, al sinds het begin van de 19de eeuw, bekend als *bemoelial*, al dan niet met als toevoeging *gisse* of *goocheme*. Een advocaat heette in de dieventaal een (*gisse*) *kakelaar* te zijn, een *kapper*, waarbij je moet weten dat *kappen* ‘spreken, pleiten’ betekent. Hij was een *katser* (van *katsen*, ook een woord dat ‘spreken, babbelen’ betekent) of een *prevelaar* – een aanduiding die al in het midden van 18de eeuw is aangetroffen.

En hoe zag de boef voor de rechtbank zichzelf? Welk woord kent het Bargoens voor de ‘cliënt van de advocaat’? Je zou het kunnen raden, inderdaad: *lam*. Het lam dat, naar Jesaja 53:7, weerloos, nee volkomen onschuldig, naar de slachtbank wordt geleid.

Gisse kakelaar

Berichten uit het notariaat

Echtscheiding bij notariële akte

De notaris is zowel ondernemer als ambtenaar. Sinds de tarieven vrij zijn en het vestigingsbeleid vrijwel verdwenen, wordt de nadruk vooral gelegd op het ondernemerschap van de notaris, maar hij is ook een ambtenaar. De notariële akte is een executoriale titel en heeft dus dezelfde kracht als een rechterlijk vonnis. In de Europese discussie over alternatieve geschillenbeslechting is de wens naar boven gekomen dat het resultaat van de alternatieve geschillenbeslechting zou worden neergelegd in een document dat in de hele Europese Unie direct uitvoerbaar zou zijn. Deze Europees juridische droom hebben wij al, zo kon het notariaat zeggen. Onze notariële akte is – in heel Europa – direct uitvoerbaar. De nieuwe voorzitter van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, Aart Heering, riep in zijn jaarrede op 10 oktober dan ook de Minister van Justitie op initiatieven te nemen waardoor de uitkomst van mediation door de notaris wordt vastge-

legd in een authentieke, notariële akte. Hiermee wordt de rechterlijke macht aanzienlijk ontlast. Bij voorkeur wordt de mediation ook door de notaris gedaan die de akte verlijdt, maar dat hoeft niet eens. Het notariaat staat klaar om mee te praten hoe een bestaand product, de authentieke akte, in het licht van de zorgvuldigheid en rechtszekerheid, ook hier kan worden ingezet. Als voorbeeld noemde Heering de echtscheiding. ‘Notaris wil ook scheiden’, stond in de kranten naar aanleiding van zijn oproep. Inderdaad zijn er steeds meer notaris-mediators. Bemiddeling is de notaris op het lijf geschreven, zij het dat ook een notaris pas echt geschikt is om als mediator op te treden als hij een opleiding daartoe heeft gevolgd. Het grote voordeel van het vastleggen van afspraken in een notariële akte is, dat dit direct een executoriale titel oplevert.

mr. E.E. Minkjan, bestuurssecretaris KNB

